

Almannastovan tapti:

Fekk ikki rættin at bota um mistakið í 79

— *Almannastovan tapti sakarmál um dagpengar. Gloymska ger, at kunngerðin um dagpengar bert er fyri starvsfólk og ikki sjómenn og læringar til dómis.*

Almannastovan kann tó royna aftur. Í Eystara landsrætti.

Almannastovan hevur ikki heimild til at krevja goldnan dagpening og írestandi lön hjá einum skipara frá arbeiðsgevara hansara.

Hetta avgjörði Føroya rættur týsdagin. Og við hesum dómi hevur Almannastovan fyribils tapt eitt týðandi prinsippmál í rættinum.

Fyribils, tí Almannastovan hevur møguleika at skjóta málið inn fyri Landsrættin og royna tað har.

Yvir 30 mál av sama slag sum hetta við skiparanum hava ligið og biðað á Almannastovuni eftir dóminum hjá Føroya rætti. Almannastovan vildi ikki avgreiða tey, fyrr enn rætturin hevði talað.

Eftir, hvat Sosialurin hevur skilt, hevur Al-

mannastovan hug at fara í Landsrættin við dóminum hjá Føroya rætti. Um so verður, sleppur bunkin við óavgreiddum málum at liggja enn eina tíð.

Flestu av teimum yvir 30 málunum eru viðvíkjandi lærlingum.

Eitt mistak

Tað eru skjótt tveir mánaðir síðani, málið viðvíkjandi skiparanum var fyrri í Føroya rætti. Tá kom fram, at eitt mistak varð gjørt, tá kunngerðin um dagpening bleiv skrivað í 1979.

Hetta mistak liggur í tí, at ongin hevur hugsað um til dómis sjómanslógina og lærlingalógina, tá grein 2, stk. 1, í kunngerðini varð skrivað.

Har er bara nevnd starvsmannalógin. Og tað er óheppið í einari soljóðandi áseting:

»§ 2. Um persónur eftir metan Almannastovunnar kemur undir reglurnar um lön undir sjúku í lögtingslógini um starvsmenn, og arbeiðsgevarin sýtir at gjalda slíka lön, rindar Almannastovan hesum per-

sóni dagpening eftir § 1, 5. stk. í lógini um dagpening og krevur — um neyðugt við rættargangi — arbeiðsgevaran eftir goldnum dagpeningi og írestandi lön hjá starvsfólkunum.»

Tí hvussu við persónum, sum eftir metan Almannastovunnar koma undir reglurnar um lön undir sjúku í til dómis sjómanslógini og lærlingalógini?

Skipari á sandbáti

Málið, Almannastovan valdi at royna í rættinum, er um ein skipara á einum sandbáti.

Skiparin, sum hevur heimaskiparapróg, fekk í september 1980 skaða umborð og noyddist í land. Vanlukkustryggingin fekk fráboðan um tilburðin, men visti henni frá sær til Dagpeningaskipanina.

Skiparin var timalentur. Skiparin var í landi í fimm vikur og fyra dagar, og skuldi fyra hessa tíðina, samanbórið við tær fimm vikurnar, áðrenn skaðin hendi, fingið 20.496 kr. í lön. Frá Almannastovuni

fekk hann 7.728 kr. í dagpeningi. Tær 12.768 kr., sum so restaðu í, hevur hann ikki fingið enn.

Arbeiðsgevarin noktar at gjalda. Og tí hevur Almannastovan stevnt eftir teimum 20.496 kr. sambart grein 2, stk. 1, í kunngerðini um dagpening.

Almannastovan heldur, at har samsvarandi (ana-logt) kann standa "... eftir goldnum dagpeningi og írestandi lön hjá sjómanninum (ella lærlinginum)».

Arbeiðsgevarin heldur seg til kunngerðina, soleiðis sum hon er skrivað. Tað vil siga bókstavliga.

Og tað ger dómarn. Henning Mogensen, eisini.

Kunngerðin um dagpening er ikki broytt. Men liðið man vera at ívast í, at tað verður hon.

Í øllum førum segði Klaus Herman, stjóri á Almannastovuni, í Føroya rætti í juni, at fekk Almannastovan ikki viðhald í rættinum, so hevði hon í hvussu so er nakað itokiligt at leggja fyrri Landsstýrið fyrri at fáa tað at broyta kunngerðina.

Árið merkt av virkisfýsni og ótryggjeika

Hóast farna árið hevur verið merkt av virkisfýsni, so var tað eisini merkt av einum ávisum ótryggjeika, sigur nevndin í Føroya Ídnaðargrunni m.a. í síni seinastu frágreiðing og roknskapi.

Í farna roknskaparárinum fekk grunnurin 74 nýggjar umsóknir um lán. Hetta eru 24 fleiri enn undanfarna ár. Av hesum vóru 17 umsóknir um iskoytislán.

Í árinum vóru 67 umsóknir um lán uppá til samans kr. 55.499.000,- játtaðar. Av hesum vóru 57 komnar í árinum, meðan 10 vóru komnar í seinasta figgarári. 8 umsóknir vóru ikki játtaðar, meðan 9 umsóknir ikki vóru liðugt viðgjørðar.

Tey játtaðu lánini byta seg soleiðis á ymisk yrki:

	í 1.000 kr.
9 Alistaðir til laks og sil	2.757
6 Alistaðir til smolt	10.600
2 Bakariir	425
1 Bryggjari	1.500
6 Fiskigoðskingarvirkir	14.760
4 Kemisk idnaðarvirkir	2.485
2 Klædnavirkir	900
10 Maskin- og bilsmiðjur	3.260
5 Mjólka- og matvørvirkir	1.275
2 Neta- og trólvirkir	1.020
3 Sementvøruframleiðsluvirkir	3.100
2 Skipasmíðjur	7.300
4 Snikkara- og træidnaðarvirkir	2.106
11 Onnur virkir	4.017
67	55.499

Góðar 80 mill. kr. í lánum

Í roknskaparárinum vóru 30 lán uppá kr. 19.104.050,- útgóddin og hevur grunnurin til 31. mars 1982 góði út tilsamans 159 lán uppá 81,5 mill. kr.

Í árinum hevur stóru áhugi verið at gera íløgur og serstakliga í alibrúk til sil og laks og hevur grunnurin í árinum játtað 15 slík lán uppá tilsamans kr. 13.357.000,-.

Nevndin fyri Ídnaðargrunnin sigur, at sjálvt um virkisfýsni ikki hevur troðið, var árið eisini merkt av einum vissum ótryggjeika. Try virkir, sum høvdu lán frá grunninum, vóru seld við tvangsølu, try virkir hildu uppát og tvey virkir skiftu eigarar, tá fyrru eigararnir ikki mettu møguleikarnar fyrri framhaldi at vera tilstaðar. Fleiri virkir, serstakliga innan klædnaframleiðslu, vóru í figgarligari trongstöðu.

Rakstrarúrslit grunnsins skal siggjast í mun til tær skyldur, sum hvíla á grunninum. Serstakliga viðvíkjandi úttanlandalánunum, sum í roknskapinum eru sett upp við kr. 75.437.786,55. Fyri 2/3 av hesum lánunum byrjar afturgjaldingin av avdrátti í september 1984, meðan avdráttur av restini byrjar í februar 1987. Lánini vórðu tikin í 1981 og 1982 og er roknað kurstap til 31/3 1983, kr. 4.378.165,96 ella 5,8%.

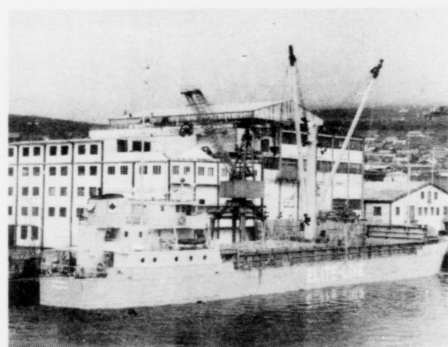
Avlop 7 mill. kr.

Inntøkur grunnsins vóru í figgarárinum kr. 19.693.283,50, meðan samlaðu útreiðslurnar vóru kr. 12.761.170,36, soleiðis at ársúrslitið aftaná avskrivningar, saman við tí sum er flutt frá seinasta ári er kr. 6.953.641,47. Herumframt er roknaður netto kursvinningur uppá kr. 2.534.824,74, og hevur nevndin samtykt at nýta hetta soleiðis:

Lagt í tiltaksgrunn sambært § 11 kr. 7.400.000,00
Sett av móti tapi av skuldurum kr. 2.063.000,00
Flutt til næsta ár kr. 25.466,31

Roknskapurin javnvegar við kr. 151.424.685,21, stendur m.a. í ársfrágreiðingini frá nevndini fyri Ídnaðargrunnin.

Við salti til Føroya — ølverksmiðju til Yemen

Herborg lossar salt á vestaru bryggju í Havn.

Í seinastu viku kom farmaskipið Herborg til Føroya úr miðalhavsoynni Ibiza við 1700 tonsum av salti. Hetta er triði túrin Herborg ger við salti hendavegin. Á Saltsøluni siga teir, at saltgoymslurnar eru við at verða fylltar. Teir hava í lotuni umleið 5600 tons av salti á goymslu. Tað ber ikki til at siga, hvussu skjótt goymslurnar tomast, tí hetta er ógvuliga ymiskt. Tað veldst um fiskiskapin — hvussu nógvur fiskur fer til saltingar.

Tað eru nýggju mans

við Herborg, sum partsreiðarið «Herborg» eigur. Felagið eigur harumframt skipið Karolinu.

Manningarnar á báðum skipunum eru føroyskar. Bæði skipini flyta ymiskan farm millum lond eitt nú salt til Føroya. Karolina er í lotuni á veg úr Fraklandi til afrikanska landið Cameror. Herborg skal næsta túrin flyta eina ølverksmiðju úr Antwerpen í Hálandi til Aden í Suður Yemen.

Skipari á Herborg er John í Líknargotu, ættadur av Glyvrum.